

Opgave 3 Overheidsfinanciën op koers?

fragment 1 uit een economisch rapport:

Door de economische crisis die in 2008 begon, liep het overheidstekort in Nederland op tot € 34 miljard in 2010.

Bedrijfswinsten daalden en daarmee de belastinginkomsten. Tegelijk liepen de overheidsuitgaven sterk op: door toename van het aantal werklozen steeg het aantal uitkeringen.

In 2010 heeft het overheidstekort van € 34 miljard geleid tot een toename van de overheidsschuld van minder dan € 34 miljard (zie bron 1).

- 1p **11** Noem een mogelijke oorzaak waardoor de toename van de overheidsschuld minder kon zijn dan € 34 miljard.
- 2p **12** Leg uit dat een overheidstekort gezien kan worden als uitgestelde belastingheffing.

fragment 2 uit een economisch rapport:

Om aan de eisen van het Stabiliteitspact (zie bron 2) van de Economische en Monetaire Unie (EMU) te voldoen, heeft de Nederlandse overheid in de periode 2010–2015 diverse maatregelen genomen. Zo werden de overheidsuitgaven verlaagd en de overheidsinkomsten verhoogd (zie bron 3), waardoor de begroting van 2015 redelijk op orde is gekomen (zie bron 1). Maar als gevolg van die maatregelen zijn er wel bijna 400.000 banen verloren gegaan.

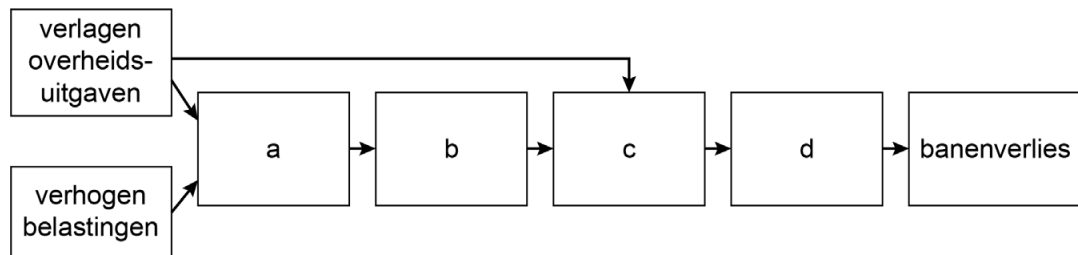
- Gebruik bron 1 en bron 2.*
- 3p **13** Toon voor elk van beide eisen van het Stabiliteitspact aan of de overheidsfinanciën in 2015 hieraan voldoen.

2p 14 *Gebruik fragment 2 uit het economisch rapport en bron 3.*
Maak van het onderstaande schema een economisch juiste redenering.
Doe het als volgt:

- Schrijf de letters a tot en met d op.
- Schrijf achter elke letter het juiste economische verschijnsel.

Kies uit:

- 1 besteedbaar inkomen daalt
- 2 binnenlandse bestedingen dalen
- 3 binnenlandse productie daalt
- 4 consumptie daalt

bron 1 overheidsfinanciën en bbp in de periode 2008–2015

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
overheidssaldo								
als % van het bbp	0,2	-5,1	-5,2	-4,4	-3,9	-2,9	-2,2	-2,0
in € miljard	1	-32	-34	-29	-26	-19	-14	-14
overheidsschuld*								
als % van het bbp	55	57	59	62	66	68	68	....
in € miljard	354	355	379	401	432	447	456	446
waarde bbp								
in € miljard	647	625	639	650	653	660	672	....

* peildatum 31/12

Toelichting

Het betreft afgeronde getallen.

bron 2 voorwaarden Stabiliteitspact EMU

Om de stabiliteit van de euro te garanderen moeten landen die de euro hebben ingevoerd (EMU-landen), voldoen aan de volgende voorwaarden:	
overheidsschuld	≤ 60% van het bbp
overheidstekort	≤ 3% van het bbp

bron 3 maatregelen overheidsfinanciën in de periode 2010–2015

€ 25 miljard verlaging overheidsuitgaven zoals:
<ul style="list-style-type: none"> - minder ambtenaren - geen salarisverhoging voor ambtenaren (nullijn) - minder subsidies - minder overheidsinvesteringen
€ 15 miljard verhoging indirecte belastingen en premies zoals:
<ul style="list-style-type: none"> - verhoging btw - verhoging accijns - verhoging sociale premies